

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI URGANCH DAVLAT
UNIVERSITETIDA 15-16-SENTABR

“QURILISH VA ARXITEKTURA SOHASIDAGI INNOVATSION
G‘OYALAR, INTEGRATSIYA VA TEJAMKORLIK” MAVZUSIDAGI
RESPUBLIKA MIQYOSIDAGI ILMIY VA ILMIY-TEXNIK
KONFERENSIYA MATERIALLARI

2-qism

“INNOVATIVE IDEAS, INTEGRATION, AND ECONOMY IN THE
FIELD OF CONSTRUCTION AND ARCHITECTURE”
SCIENTIFIC AND PRACTICAL REPUBLICAN CONFERENCE

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ
КОНФЕРЕНЦИЯ «ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ, ИНТЕГРАЦИЯ И
ЭКОНОМИКА В ОБЛАСТИ СТРОИТЕЛЬСТВА И АРХИТЕКТУРЫ»

URGANCH-2025

TASHKILIY QO‘MITASI:

RAIS:

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti rektori v.v.b.,
professor - **S.U. Xodjaniyazov**

HAMRAISLAR:

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti ilmiy ishlar va
innovatsiyalar bo‘yicha prorektori, PhD, dotsent - **Z.Sh. Ibragimov**

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti xalqaro hamkorlik
bo‘yicha prorektori, f-m.f.d., professor - **G‘.U. Urazboyev**

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, Texnika fakulteti
dekani, f-m.f.n., dotsent - **M.Q. Qurbanov**

Toshkent davlat transport universiteti, Avtomobil yo‘llari muhandisligi
fakulteti dekani, t.f.d., professor - **A.X. Urokov**

Xorazm viloyati Qurilish va uy-joy kommunal xo‘jaligi boshqarmasi, Urganch
tuman bosh arxitektori - **R.B. Matmurotov**

ILMIY KOTIB:

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, “Qurilish”
kafedrası dotsenti, PhD - **A.A. Qutlijev**

TASHKILIY QO‘MITA A‘ZOLARI:

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti yoshlar masalalari
va ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar bo‘yicha prorektori, PhD, dotsent - **D.I. Ibadullayev**

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti moliya-iqtisod
ishlari bo‘yicha prorektori - **A.Atajanov**

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti “Qurilish”
kafedrası mudiri, t.f.n., dots. – **Q.K. Axmedov**

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti “Arxitektura”
kafedrası mudiri **R.Q. Palvanov**

t.f.d., prof., R. Raximov, t.f.d., prof., B.Raxmonov, t.f.n., dots., K.Kuryozov, i.f.n., dots., N. Sattorov, a.f.n., dots., M. Setmamatov, a.f.f.d., dots., S. Atoshev, a.f.f.d., Sh. Abdullayeva, dots., Sh. Xo‘janiyozov, t.f.f.d., S. Sultanova, A. Atamuratov, A. Seyitniyozova, N. Kariyeva, S. Rajabov, S. Yusufov, A. Sobirov, X. Madirimov, X. Radjabov, I. Bekturdiyev, B. Radjapov, A. Xodjayazov, A. Matkarimov, M. Djumanazarova, R. Nafasov, Sh. Navruzov, Y. Tadjiyev, R. Sovutov, A. Samandarov, L. Yusupova, Sh. Masharipov, H. Bekchanov, D. Shalikaeva, S. Nurmuhammedov, I. Matnazarov, Q. Soburov, K. Yuldashev, A. Bobojonov, Sh. Nurimetov, H. Masharipova, S. Qurambayev, M. Ashurova, A. Shomurotov.

ILMIY-TEXNIK ANJUMAN DASTURIY QO‘MITASI:

Rais: “ARXITEKTURA, QURILISH, DIZAYN” ilmiy-amaliy jurnalining bosh muharriri, i.f.d., prof. **Nurimbetov Ravshan Ibragimovich**

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universitetida 2025 yil 15-16-sentabr kunlari “Qurilish va arxitektura sohasidagi innovatsion g‘oyalar, integratsiya va tejamkorlik” mavzusidagi respublika miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik konferensiya materiallari kiritilgan.

To‘plamga kiritilgan maqolalar mazmuni, ilmiy salohiyati va keltirilgan dalillarning haqqoniyligi uchun mualliflar mas’uldirlar.

4. Badiiy ta'limda innovasion jarayonlar: rivojlanish strategiyasi, nazariyasi va amaliyoti./T.:Impress media. – 2021. -172 bet.

BINO VA INSHOOTLARDA ENERGIYA SAMARADORLIKNI TA'MINLASH TEXNOLOGIYALARI

Quromboyev Suhrob Yo'ldosh o'g'li

*Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat Universiteti “Qurilish” kafedrası
o'qituvchisi*

Annotatsiya

Ushbu maqolada binolarning devorlari va shaffof qismlari energiya tejaydigan loyihalari va texnologiyalari haqida umumiy va qisqacha ma'lumot berilgan. Zamonaviy qurilish tizimlari ko'rib chiqildi, tashqi devorlarni izolyatsiyalash uchun materiallar va texnologiyalar. Binolarning devor va shaffof qisimlarining issiqlik himoyasini oshirish uchun materiallarning xarakteristiklari ochib berilgan.

Аннотация

В статье даны общие и краткие сведения о проектах и технологиях энергосбережения для стен и светопрозрачных конструкций зданий. Рассмотрены современные строительные системы, материалы и технологии утепления наружных стен. Раскрыты особенности материалов для повышения теплозащиты стен и светопрозрачных конструкций зданий.

Abstract

This article provides general and brief information on energy-saving projects and technologies for walls and transparent parts of buildings. Modern building systems are considered, materials and technologies for insulating external walls. The characteristics of materials for increasing the thermal protection of walls and transparent parts of buildings are revealed.

Kalit so'zlar

energiya samaradorligi, fasad tizimi, qurilish konstruksiyalari, energiya tejaydigan texnologiyalar va materiallar.

Ключевые слова

энергоэффективность, фасадная система, строительные конструкции, энергосберегающие технологии и материалы.

Keywords

energy efficiency, facade system, building structures, energy-saving technologies and materials.

Kirish

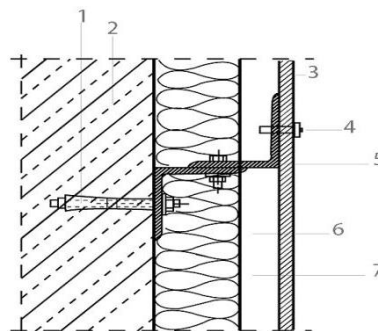
Bino va inshootlarni rekonstruksiya qilish va qurishda energiya tejankor texnologiyalardan foydalanish dastavval 80-yillarda Evropa mamlakatlari, AQSH va Kanada kabi mintaqalarida rivojlana boshladi. Ushbu jarayon ilmiy tadqiqotlar, eksperimental energiya tejankor ob'ektlar va namunalarni tayyorlash va sinovdan o'tkazish bilan birga ularni arxitektura va qurilishda joriy etish bilan birga olib borildi.

Asosiy qism

Bugungi kunda texnika va texnologiyalar rivojlanib borayotgan bir paytda Respublikamizda ham energiya tejankor mahsulotlarni ishlab chiqarish va qurilishda samarali qo'llashga qaratilgan bir qator qonun xujjatlari ishlab chiqildi va amaliyotga tadbiiq etilmoqda. Mamlakatda energiya tejaydigan qurilishga o'tish nafaqat yangi materiallar ishlab chiqarish, balki yangi qurilish texnologiyalaridan foydalanish bilan ham bog'liq.

Energiyani tejaydigan qurilish tizimlari va tenologiyalari:

Tashqi bino konvertlarining energiya samaradorligi ko'pincha mineral issiqlik izolyatsiya materiallarini o'z ichiga olgan holda ishlatiladigan tizimlardan foydalanish orqali ta'minlanadi. [1]

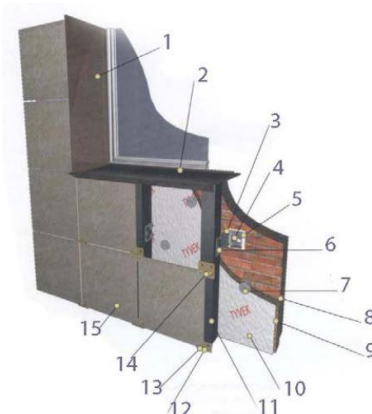

1-rasm Ventilyatsiya qilingan fasadning konstruktiv tuzilishi

1)anker mahkamlagichi; 2)anker tayanuvchi asos;3)tashqi devor qoplamasi;4)qoplovchi materiall;5)konstruksiya ostidagi tirgak;6)shamollatish tuynugi;7)issiqlik izolyatsiyasi

Eng mashhur va keng tarqalgan qurilish devorlari tizimiga quyidagilar kiradi: tashqi devorlarni izolyatsiyalash uchun ventilyatsiya qilingan inshootlar yoki ular

deyilganidek, ventilyatsiya qilingan jabhalar (1-rasm); shamollatilmaydigan inshootlar-polistirol va mineral jun plitalari yordamida tashqi devorlarni izolyatsiyalash, ularni devorlarga yoki to'g'ridan-to'g'ri ramkaga mahkamlash, mahalliy izolyatsiyadan foydalangan holda ushbu ikkita tizim variantlarining turli xil kombinatsiyalari. Kraspan, eng taniqli - Kraspan tipidagi ventilyatsiya qilingan jismoniy va qurilish parametrlari jihatidan samarali bo'lgan ko'p qatlamli tizimlar bo'lgan Kraspan. Ushbu tizimning konstruktiv echimi (2-rasm)da keltirilgan.

2-rasm. Kraspan tipidagi ventilyatsiya qilingan fasad

- 1.Shakl elementlar; 2.O'z-o'zidan tejamkor vint; 3.O'rnatish uchun braket; 4.Qavsni mahkamlash uchun langar; 5.Paronit qistirmasi; 6.O'z-o'zidan tejamkor vint; 7.Izolyatsiyani kuchaytirish uchun dublon; 8.Devor; 9.Izolyatsiya; 10.Shamolga chidamli membrane; 11.Vertikal mahkamlash profile; 12.Chelik perchin; 13.Qopqoq qisqich, oxirgi; 14. Maxsus mahkamlash klipi; 15.Chinni tosh buyumlar plitasi**

Kraspan tipidagi fasad tizimlarining asosiy afzalliklari:[2]

ventilyatsiya qilingan jabhalar ishlab chiqarishda ularni eng samarali, bo'yoqlarga chidamli va yuqori sifatli o'rnatish bilan ajralib turadigan biriktiruvchi vositalardan foydalaniladi;jabhalar tabiiy granitdan qilingan fasad panellari tufayli yog'ingarchilik va shamoldan himoya qilishga qodir;agar jabhalar yuzasida biron bir ta'sir bo'lsa, u holda fasad kassetalarini almashtirish bilan zarar bartaraf etiladi;fasad tizimlarini ishlab chiqarishda yuqori texnologik materiallardan foydalaniladi, ulardan foydalanish samarali.

Xulosa

Issiqlik izolyatsiya qiluvchi material sifatida fasad konstruktiv yechimlarida quyidagilar eng ko'p qo'llaniladi: mineral jundan qilingan issiqlik izolyatsiya

plitalari;ekstrudirovka qilingan polietilen ko'pik;bazalt jinslardan yasalgan issiqlik izolyatsiya plitalari;ko'pikli shisha plitalar (blokлар) va boshqalar.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Golovanova LA Uy-joy qurilishida energiya tejash. Xabarovsk 2005
2. Полистиролбетон – качественно новый строительный материал
URL: <http://elport.ru> (Дата обращения 01.09.14) [1]
3. Вентилируемые фасады краспан URL: <http://mastersbuilder.ru> (Дата обращения 01.06.14)[2]
4. www.ziyonet.uz

JANUBIY OROL BO'YI YER OSTI SUVLARINING SHO'RLANISH DARAJASINI TADQIQ QILISH TARAQQIYOTINING USTUVOR YO'NALISHLARI

Qurbanov Saparboy Matyaqubovich

*Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti Texnika fakulteti
"Qurilish" kafedrasi o'qituvchisi*

Annotatsiya

Mazkur maqolada Janubiy Orolbo'yi hududida yer osti suvlarining sho'rlanish darajasini tadqiq qilish masalalari yoritilgan. Orol dengizining qurishi natijasida yuzaga kelgan ekologik muammolar, jumladan, suv resurslarining kamayishi, tuproq va suvlarning sho'rlanish jarayonlari hamda ularning mintaqaning ekologik va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri tahlil qilingan. Suv resurslaridan oqilona foydalanish, sho'rlanishni kamaytirish hamda hududda barqaror rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan ilmiy-tadqiqot ishlari ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Аннотация

В данной статье рассматриваются вопросы исследования степени засоления подземных вод в Южном Приаралье. Анализируются экологические проблемы, возникшие в результате усыхания Аральского моря, в частности сокращение водных ресурсов, процессы засоления почвы и воды, а также их влияние на экологическое и социально-экономическое развитие региона. Научно-исследовательские работы, направленные на рациональное использование водных ресурсов, снижение засоления и обеспечение устойчивого развития региона, определены как приоритетное направление.

Annotation